

2025, 14 (1), 303-318 | Araştırma Makalesi

İslami Finansal Kuruluşlar Alanyazının Bibliyometrik Analizi

Adem Ruhan Sönmez¹

Öz

Bu çalışma, İslami finansal kuruluşlar alanındaki literatürü bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyerek mevcut eğilimleri ve araştırma boşluklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. İslami finans sistemi, faiz yasağı (riba), belirsizlikten kaçınma (gharar) ve spekülasyona dayalı işlemleri yasaklama (maysir) gibi etik temelli prensipleri benimseyen bir model sunmaktadır. Çalışma kapsamında, Web of Science veri tabanından 547 çalışma analiz edilmiş; 2002-2024 yılları arasında işletme finansmanı, ekonomi, yönetim ve din gibi farklı disiplinlerden 478 makale, 25 kitap bölümü ve diğer yayın türlerini içeren bibliyometrik analiz yapılmıştır. VOSviewer programı kullanılarak yapılan analizlerde, İslami finans literatürünün işletme finansmanı (%50,1), ekonomi (%17,6) ve yönetim (%15,2) gibi alanlarda yoğunlaştığını göstermektedir. Malezya hem üretkenlik hem de atf açısından lider ülke olarak öne çıkarken, Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi en etkili kurumlardan biri olmuştur. Anahtar kelime analizinde ise "Islamic finance" ve "Islamic banking" gibi terimler merkezi bir yer tutmaktadır. Ortak yazar, atıf ve bibliyografik eşleşme analizleri, Rihab Grassa ve M. Kabir Hassan gibi yazarların alanda etkili olduğunu göstermiştir. Araştırma bulguları, İslami finansal kuruluşlara ilişkin çalışmaların sadece Müslüman toplumlarda değil, küresel ölçekte de giderek artan bir ilgiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma, İslami finansal kuruluşların akademik literatürdeki görünürlüğünü ve etkisini detaylı bir şekilde ele alarak, alandaki araştırmaların mevcut durumu ve yönelimleri hakkında kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Araştırma bulguları, İslami finans sisteminin küresel finansal sisteme entegrasyonundaki artışı ve bu alandaki literatürün derinleşme potansiyelini ortaya koymaktadır. İslami finansal kuruluşlar üzerine yapılacak gelecekteki çalışmaların, yalnızca teorik katkılar sağlamakla kalmayıp, uygulamalı ve disiplinler arası yaklaşımlarla daha geniş bir perspektif sunması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: İslami Finansal Kuruluşlar, İslami Finans, İslami Bankacılık, İslam Ekonomisi, Bibliyometrik Analiz

Sönmez, A. R. (2025). İslami Finansal Kuruluşlar Alanyazının Bibliyometrik Analizi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 14(1), 303-318. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1608096>

Geliş Tarihi	26.12.2024
Kabul Tarihi	06.03.2025
Yayın Tarihi	28.03.2025
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makedir.	

Bibliometric Analysis of Islamic Financial Institutions Literature

Adem Ruhan Sönmez¹

Abstract

This study aims to identify current trends and research gaps by examining the literature in the field of Islamic financial institutions through bibliometric analysis. The Islamic financial system offers a model that adopts ethical principles such as prohibition of interest (riba), avoidance of uncertainty (gharar) and prohibition of speculative transactions (maysir). Within the scope of the study, 547 studies were analyzed from the Web of Science database; 478 articles, 25 book chapters and other publication types from different disciplines such as business finance, economics, management and religion between the years 2002-2024 were analyzed. The analyses conducted using the VOSviewer program show that the Islamic finance literature is concentrated in the fields of business finance (50.1%), economics (17.6%) and management (15.2%). Malaysia stands out as a leading country in terms of both productivity and citations, while the International Islamic University Malaysia has been one of the most influential institutions. In the keyword analysis, terms such as "Islamic finance" and "Islamic banking" have a central place. Co-author, citation and bibliographical match analyses have shown that authors such as Rihab Grassa and M. Kabir Hassan are influential in the field. The research findings reveal that studies on Islamic financial institutions have an increasing interest not only in Muslim societies but also on a global scale. In conclusion, this study provides a comprehensive framework on the current status and trends of research in the field by examining in detail the visibility and impact of Islamic financial institutions in academic literature. The research findings reveal the increasing integration of the Islamic financial system into the global financial system and the potential for deepening the literature in this field. It is evaluated that future studies on Islamic financial institutions should not only provide theoretical contributions but also provide a broader perspective with applied and interdisciplinary approaches.

Keywords: İslamic Financial Institutions, İslamic Finance, İslamic Banking, İslamic Economy, Bibliometric Analysis

Sönmez, A. R. (2025). Bibliometric Analysis of Islamic Financial Institutions Literature, *Journal of the Human and Social Science Researches*, 14(1), 303-318. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1608096>

Date of Submission	26.12.2024
Date of Acceptance	06.03.2025
Date of Publication	28.03.2025
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

Giriş

İslami finans, küresel finansal sistem içerisine etik değerleri dahil ederek bir model sunan sistemdir. Bu sistemin temeli İslami kuralları içerisine alarak faiz yasağı (riba), belirsizlikten kaçınma (gharar) ve spekülasyona dayalı işlemleri yasaklama (maysir) gibi prensiplerle şekillenmiştir. İslami finans, finansal işlemleri ahlaki ve sosyal adalet çerçevesinde düzenleyerek ekonomik faaliyetlerin hem birey hem de toplum için faydalı olmasını hedeflemektedir. Bu sistem yalnızca Müslüman ülkeler tarafından ilgi gören bir sistem olmayıp diğer toplumların sistemi içerisinde yer alan yatırımcılar ve araştırmacılar tarafından da ilgi görmeye başlamıştır (Buğan, 2021, s. 659). İslami finans sistemi ekonomik büyümeyi destekleyen, yoksulluğu azaltmayı hedefleyerek sosyal adaleti ve servetin adil dağılımını ön planda tutma amacı bulunduğundan dolayı gayri müslim toplumlar tarafından da talep görmeye başlamıştır (Shinkafi ve Ali, 2017, s. 316).

İslami finans sistemini yalnızca faizsiz bir finansal sistem olarak değerlendirmek, sistemin bir bütün olarak gerçek görüntüsünü göstermez. Bu sistemde faizin alınmasının ve ödenmesinin yasaklanması sistemin özünü oluşturduğundan, risk paylaşımı, bireylerin hakları ve görevleri ve mülkiyet hakları İslami ilkeler tarafından desteklenmektedir. Ayrıca, İslami finans sistemi sadece faizsiz bankacılık sistemi ile sınırlı olmayıp sermaye oluşumunu, sermaye piyasalarını ve her türlü finansal aracılığı da içerisine almaktadır (İqbal, 1997, s. 42). Bu kapsamda, İslami finans kuruluşlar (IFI'ler), İslami finans sisteminin en önemli uygulayıcılarıdır. Bu kuruluşlar, hem yerel ekonomilerde finansal kapsayıcılığı artırmakta hem de küresel ölçekte İslami finansın tanıtımını sağlamaktadır. İslami esaslara uygun bir şekilde finansal hizmetleri sağlayan bu kurumlar, faizsiz bankacılık, sukuk (İslami tahvil), tekafül (İslami sigorta) ve mikrofinans gibi çeşitli ürün ve hizmetler sunarak hem bireylerin hem de kurumların bu konudaki ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. İslami finansal kuruluşların işleyişinde temel prensip, finansal işlemlerin reel ekonomik faaliyetlere dayandırılması ve riskin taraflar arasında adil bir şekilde dağıtılmasıdır. İslami finansal kuruluşlar belirtilen özelliklerinden dolayı geleneksel finansal kuruluşlardan ayrılmaktadır (Raza vd., 2024; Bollani ve Chemet, 2020).

Bu çalışma İslami finansal kuruluşlar ile ilgili literatürde yer alan çalışmalarını ortaya koyarak bu konuya ilişkin bir bakış açısı elde etmeyi ve gelecekte yapılması muhtemel olan çalışmaların yönelebileceği konulara ışık tutmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, bu çalışma İslami finansal kuruluşlar ile ilgili yapılan çalışmalarda hangi ülkelerin, kurumların ve yazarların bu alanda öncü olduğunu, en çok alıntı yapılan çalışmaları ortaya koymayı da amaçlamaktadır. Bu doğrultuda sözkonusu çalışmada, Web of Science Core Collection (WoS) veri tabanında taranan ilgili konunun bibliyometrik analizi yapılmıştır. Bibliyometrik analiz, İslami finansal kuruluşların literatürdeki görünürlüğünü artırarak, araştırmacılara gelecekteki çalışmalar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bu çalışma, yalnızca literatüre katkıda bulunmakla kalmayacak, aynı zamanda İslami finans sisteminin ve İslami finansal kuruluşların hem teorik hem de pratik açılardan daha iyi anlaşılmasına olanak tanyacaktır.

Literatürde, İslami finans (Bollani ve Chemet (2020); Tijjani vd. (2021); Akten Çürük ve Kaynar (2021); Kazak (2024); Karaoğlan (2020); Çakmak (2024); Buğan (2021); Sarı ve Saka Ilgın (2024)); İslami bankacılık (Akbaş vd. (2021); Biancone vd. (2020); Ikra vd. (2021); Ali vd. (2024); Hassan vd. (2023); Hartanto vd. (2024); Tumewang (2024); Ahmid ve Öndeş

(2019); Hassanein ve Mostafa (2023)); İslam ekonomisi (Rehman ve Othman (1994); Mi'raj ve Ulev (2024); Rusydiana vd. (2021); Handoko (2020); Sholihin vd. (2021); Yurtseven (2019); Öner (2023); Lada vd. (2023)); İslami mikrofinans (Ulfi vd. (2023); Purnomo (2024); Ali vd. (2023); Sari (2022); Abouchatır ve Essardı (2023); Qadri vd. (2023); Ülev (2022); Hassan vd. (2021)) anahtar kelimeleri ile yapılan bibliometrik analiz çalışmaları bulunmaktadır. Ancak İslami finansal kuruluşlar anahtar kelimesine ilişkin gerçekleştirilen literatür taramasında -bildiğimiz kadarı ile- bu konuya ilişkin yapılmış bibliyometrik analiz çalışmasına rastlanmamıştır. Bu açıdan sözkonusu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı ve önemini artıracacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın giriş bölümünün ardından araştırmanın kapsamı ve yöntemi veri seti ve metodoloji bölümünde bahsedilerek bulgular bölümünde ise analiz sonucunda elde edilen bulgular verilmiş olup sonuç kısmında da çalışmanın bulguları tartışılmış ve öneriler değerlendirilmiştir.

1. Veri Seti ve Metodoloji

Bibliyometri kelimesi 1969 yılında Pritchard tarafından "istatistiksel bibliyografi" ifadesi yerine kullanılmıştır. Pritchard bibliyometriyi matematiksel ve istatistiksel tekniklerin yazılı iletişim süreçlerine uygulanması ve yazılı iletişimin analizi yoluyla bir bilim dalının doğasını ve gelişiminin aydınlatılması şeklinde ifade etmiştir. Diğer bir ifade ile bibliyometri kavramı yayınlanmış literatür ve bunun kullanım şeklinin analizini ifade etmektedir. Bibliyometrik analizler, yazılı iletişim araçları içerisinde yer alan kitap, makale ve tez gibi araçları konu, anahtar sözcükler, yazar sayısı, atıflar ve ortak atıflar, konu ve katkı sağlayan üniversite gibi nitelikler açısından incelenmesine imkân tanımaktadır. Bu analiz sayesinde bir konu hakkında yazılmış olan eserlerin ortak noktasının belirlenmesine de yardımcı olabilmektedir. Bu kapsamda ülke, kurum ve ekol açısından da karşılaştırmaların yapılmasını sağlayabilmektedir. Bibliyometrik araştırmalar, mikro ve makro düzeyde bilimsel yayınlar ve kütüphane yöneticileri veya bilim politikalarına yön veren kişiler tarafından çeşitli değerlendirmelerde kullanılabilir (Dilek, 2020, s. 2532-2533). Bibliyometrik çalışmalar genellikle yukarıda bahsedilen yazılı iletişim araçlarının içerik analizine, konu dağılımına, en fazla atıf alan araştırmalara yoğunlaşmanın yanı sıra bu yazılı iletişim araçlarında yer alan araştırma ve veri toplama yöntemleri incelenerek gerçekleştirilmektedir. Bundan dolayı belirtilen analiz yöntemi yazarlar, dergi ve kurum yöneticileri, disiplinler açısından önem ve bilincinin artması ile yaygınlaşmaktadır (Dilek vd., 2020, s.11).

Literatürde bibliyometrik analiz gerçekleştirmek için farklı araçlar kullanılmaktadır. Bu çalışmada daha işlevsel olduğu düşünülen VOSviewer programında yararlanılmıştır. Bu program literatürde meydana gelen evrimin, ilişkilerin ve yeni kavramların keşfedilmesinde akademisyenlere birtakım kolaylıklar sağladığı düşünülmektedir. Diğer taraftan görselleştirme, haritalandırma ve çok boyutlu analize imkân veren bir program olduğundan dolayı veri setlerinin derinlemesine analiz edilmesine imkân tanımaktadır. Bu çalışmanın verilerine Web of Science veri tabanından ulaşılmıştır. Bu veri tabanının bibliyometrik analiz için tercih edilmesindeki ana faktör hem araştırma güvenilirliği hem de bu veri tabanının üst düzey analizler için gelişmiş arama imkanına sahip olması ve farklı kontrol mekanizmaları kullanmasıdır. Ayrıca birçok alana ait geniş kapsamda veri koleksiyonuna da erişim imkanı sağlamaktadır (Dirik vd. 2023, s. 173).

Bu çalışmada, 04.12.2024 tarihinde, “İslami finansal kuruluşlar (Islamic financial institutions)” anahtar kelimesiyle Web of Science’da “tüm alanlar (all fields)” seçilerek gerçekleştirilen araştırmada 547 çalışmanın bulunduğu görülmüştür. 2002-2024 yıllarında farklı disiplinlerden 478 makale, 25 kitap bölümü, 2 editoryal yazı, 44 bildiri, 26 erken görünümde araştırma, 23 derleme türü çalışmaya ulaşılmıştır. Araştırma alanlarına göre çalışmaların çoğu işletme finansmanı (273), ekonomi (95), din (49), işletme (84), yönetim (83), hukuk (28), etik (10), disiplinler arası sosyal bilimler (13), multidisipliner bilimler (7) ve çevresel çalışmalar (7) alanlarına ait olduğu görülmüştür. Elde edilen veriler, yazar, atıf, dergi, ülke, kurum ve anahtar sözcük analizleri kapsamında ele alınmış olup, Web of Science’da endekslenen içerikler kriter olarak dikkate alınmıştır.

2. Bulgular

Bu bölümde “İslami finansal kuruluşlar” anahtar sözcüğü kapsamında gerçekleştirilen analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

2.1. Web of Science Veri Tabanından Elde Edilen Sonuçlar

Web of Science veri tabanından elde edilen “İslami finansal kuruluşlar” anahtar kelimesine ilişkin çalışılan alanlarda yer alan yayının sayısı ve oranı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: İslami Finansal Kuruluşlara İlişkin Çalışılan Alanlar

Çalışma Alanı	Yayın Sayısı	Oran
İşletme Finansmanı	273	50.091
Ekonomi	95	17.550
İşletme	84	15.356
Yönetim	83	15.174
Din	49	8.958
Hukuk	28	5.119
Disiplinler Arası Sosyal Bilimler	13	2.377
Etik	10	1.828
Multidisipliner Bilimler	7	1.280
Çevresel Çalışmalar	7	1.280

Tablo 1’de verilen sonuçlara göre “İslami finansal kuruluşlar” anahtar kelimesi ile yapılan en fazla yayının işletme finansmanı alanında yapıldığı görülmüştür. Bu alandan sonra en fazla yayın ekonomi, işletme, yönetim ve din alanlarında yapılmıştır.

İslami finansal kuruluşlar anahtar kelimesi ile yapılan tarama sonucunda bu anahtar kelime ile en fazla yayının bulunduğu dergi sıralaması Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Yayınların Yer Aldığı Dergi Listesi ve Sayıları

Dergi Adı	Yayın Sayısı
Journal of Islamic Accounting and Business Research	82
International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management	50
Journal of Islamic Marketing	24
Isra International Journal of Islamic Finance	21
Journal of Financial Reporting And Accounting	13
Humanomics	12
International Journal of Ethics and Systems	10

Tablo 1 devamı

Dergi Adı	Yayın Sayısı
Turkish Journal of Islamic Economics Tujise	10
Al Shajarah	7
Journal of Business Ethics	7

Tablo 2'ye göre sözkonusu anahtar kelime ile en fazla yayının yapıldığı dergi 82 adet ile Journal of Islamic Accounting and Business Research olurken International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management, Journal of Islamic Marketing, Isra International Journal of Islamic Finance dergileri bu anahtar kelime en yoğun yayınların yapıldığı yer olmuştur.

İndekslerde yer alan yayın sayılarına Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3: İndeks Türleri ve Yayın Sayısı

İndeks	Yayın Sayısı
Emerging Sources Citation Index (ESCI)	381
Social Sciences Citation Index (SSCI)	84
Conference Proceedings Citation Index – Social Science & Humanities (CPCI-SSH)	37
Book Citation Index – Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH)	25
Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)	12
Conference Proceedings Citation Index – Science (CPCI-S)	9
Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED)	5

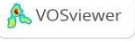
Tablo 3'te verilen sonuçlara göre; İslami finansal kuruluşlar anahtar kelimesi ile en fazla yayının yer aldığı indeks ESCI olurken, SSCI, CPCI-SSH ve BKCI-SSH diğer en fazla yayınların yer aldığı indeksler olmuştur.

2.2. VOSviewer Programı ile Elde Edilen Bibliyografik Analiz Sonuçları

Bu başlıkta “İslami finansal kuruluşlar” anahtar kelimesi yapılan tarama sonucunda elde edilen bibliyografik verilere ilişkin haritalandırma sonuçlarına yer verilecektir.

2.2.1. Ortak Yazar Analizi

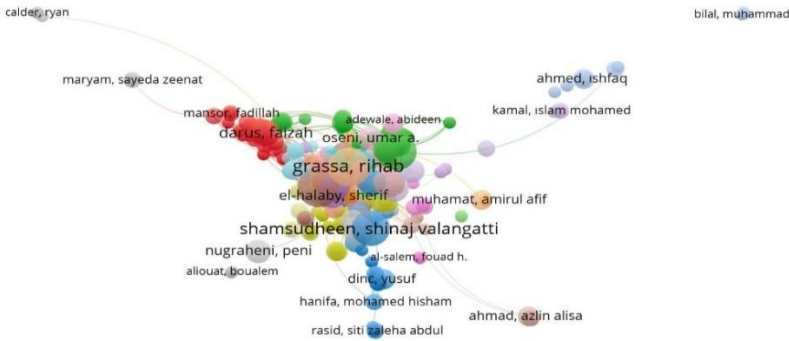
İslami finansal kurumlar anahtar kelimesi bağlamında ortak yazarlık analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analize göre bağlantısı ve iş birliği en fazla olan yazarları tespit etmek için en az yayın ve atıf kriteri olarak 1 belirlenmiş ve yazar ağ haritası oluşturulmuştur. Birbirleriyle en yüksek bağlantının bulunduğu isimler arasında gerçekleştirilen analiz sonucunda tek bir kümede yer alan 833 yazar ve 66 bağlantı tespit edilmiştir. En fazla atıf alan yazarların Rihab Grassa (226 atıf), Hisham Farag (214 atıf), Christine Mallin (214 atıf), Kean Ow-Yang (214 atıf) olduğu görülmüştür. Ancak bu yazarların en bağlantılı yazarlar olmadığı belirlenmiştir. Diğer taraftan en fazla yayın üreten M. Kabir Hassan, Rihab Grassa ve Rusni Hassan'nın en bağlantılı yazarlar arasında olmadığı görülmüştür.

Şekil 1: Yazarların Ortak Çalışmalarını İfade Eden Yazar Bağları

2.2.2. Yazar Atıf Analizi

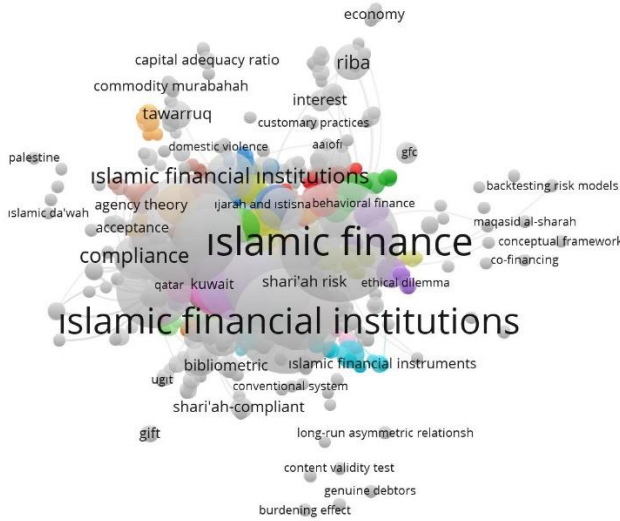
Yazarlara ait atıf ağını tespit edebilmek için en az yayın ve atıf kriteri olarak 1 kriteri belirlenmiş ve buna ilişkin ağ haritası oluşturulmuştur. Bu bağlamda, bağlantısı bulunan 833 birim kapsamında gerçekleştirilen analiz sonucunda 23 küme, 4465 bağlantı ve 5251 toplam etki gücünün olduğu görülmüştür. En fazla atıfa sahip yazarların Rihab Grassa (226 atıf), Hisham Farag (214 atıf), Christine Mallin (214 atıf), Kean Ow-Yang (214 atıf) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca M. Kabir Hassan, Rihab Grassa ve Sherif El-Halaby toplam bağlantı gücü olarak ilk üç sırada yer almıştır.

Şekil 2: Yazarların Atıf Bağları

2.2.3. Anahtar Kelime Analizi

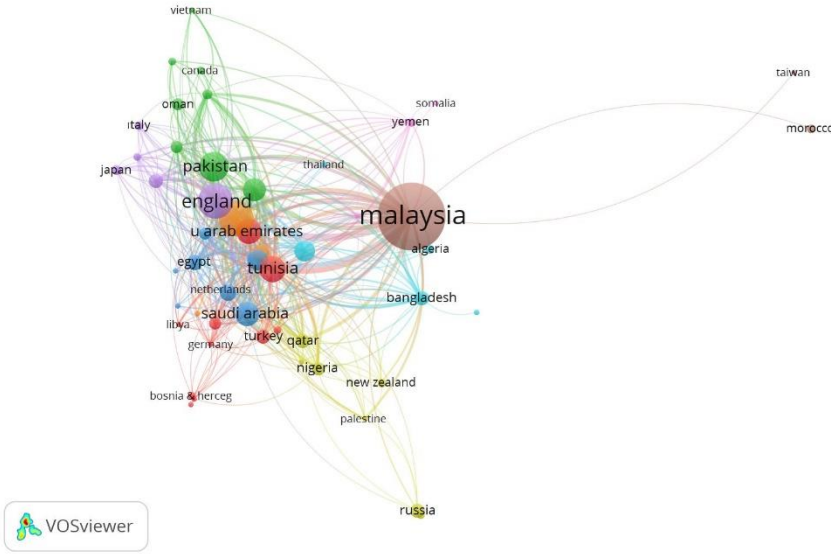
İslami finansal kurumlar üzerine yapılan akademik çalışmalarda sıklıkla kullanılan anahtar sözcükler incelendiğinde 90 tekrar ile “islamic finance” (islami finans), 74 tekrar ile “islamic banks” (islami bankalar), 68 tekrar ile “islamic financial institutions” (islami finansal kurumlar), 50 tekrar ile “islamic banking” (islami bankacılık) ifadelerinin başı çektiği görülmektedir. Toplam bağlantı gücü olarak islamic finance, islamic banks ve islamic financial institutions en güçlü ifadeler olmuştur. En az 1 defa görülen ve aralarında ilişki bulunan 1315 gözlem birimi ile gerçekleştirilen analiz sonucunda toplam 86 küme, 5044 bağlantı ve 5489 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir.

Şekil 3: En Yoğun Kullanılan Anahtar Kelime Bağları

2.2.4. Ülkelerin Atıf Analizi

Akademik yayınlara ilişkin ülke olarak almış oldukları atıflara dair ağ haritasının oluşturulması için bir ülkenin en az eser yayınlama ve atıf alma kriteri 1 olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, 59 gözlem birimi üzerinde analiz gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda; 9 küme, 441 bağlantı ve 2258 toplam bağlantı gücünün olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda Malezya (1899), İngiltere (1472) ve ABD (522) ile en fazla atıf alan ülkeler olmuştur. Toplam bağlantı gücü açısından ise Malezya, İngiltere, Tunus ve ABD şeklinde gerçekleşmiştir. Eser sayısı açısından ise Malezya (220 yayın), İngiltere (61 yayın), Endonezya (58 yayın) ve Pakistan (43 yayın) şeklinde olmuştur.

Şekil 4: Ülkelere Göre Atıf Bağları

2.2.5. Kurumların Atıf Analizi

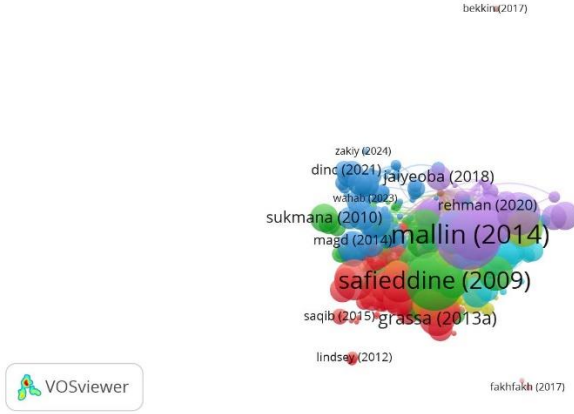
En az eser ve atıf sayısı 1 olarak belirlenen kriterlere ilişkin oluşturulan kurumlar arası atıflar ağ haritası kapsamında 438 gözlem üzerinden analiz yapılmıştır. Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi (54), Malezya Kebangsaan Üniversitesi (25), Mara Teknoloji Üniversitesi (24) yayınlara yer alırken en fazla atıf alan eserlere ait kurumlar ise Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi (549), Beyrut Amerikan Üniversitesi (294), Malezya Bilim Üniversitesi (257), Birmingham Üniversitesi (219) olmuştur. Toplamda 10 küme, 2979 bağlantı ve 3846 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir.

Şekil 5: Kurumlara Göre Atıf Bağları

2.2.6. Metinlerin Bibliyografik Eşleşme Analizi

Birbirinden bağımsız olarak iki kaynak tarafından alıntılanan ortak bir yayına yapılan atıf bibliyografik eşlemeyi ifade etmektedir. En az 1 atıf ölçütü seçilerek aralarında bağlantı olan 426 eser üzerinden gerçekleştirilen analiz sonucunda 10 küme, 12347 bağlantı ve 22962 toplam bağlantı gücünün bulunduğu tespit edilmiştir. Aralarında en fazla bibliyografik eşleşme bulunan çalışmalar 214 atıf ile Mallin (2014), 167 atıf ile Safieddine (2009) ve 133 atıf ile Hassan (2010) olmuştur. Toplam bağlantı gücünün en yüksek olduğu çalışmalar ise Alshater (2021), Ahmed (2017) ve Zain (2021) olmuştur.

Şekil 6: Metinlerin Bibliyografik Eşleşme Bağları

2.2.7. Yazarlara Ait Bibliyografik Eşleşme Analizi

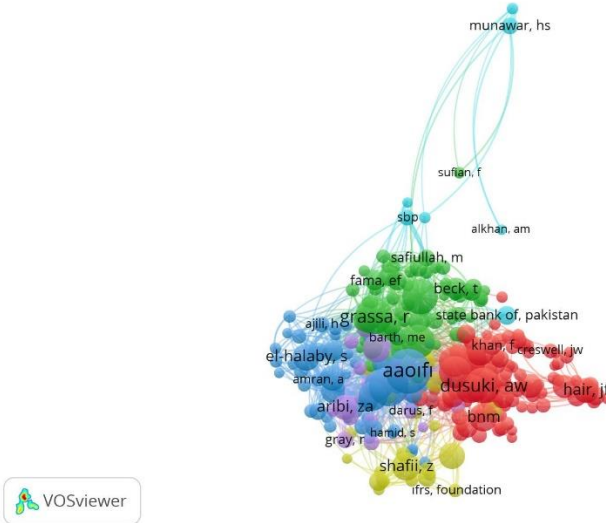
En az 1 yayımlanmış eser ve 1 atıf bulunması kriterine göre aralarında bağlantıya rastlanan 833 birim kullanılarak gerçekleştirilen analiz sonucunda 22 küme, 64732 bağlantı ve 258457 toplam bağlantı gücünün bulunduğu belirlenmiştir. En fazla bibliyografik eşleşmeye sahip olan yazarlar Rihab Grassa (6046 bağlantı gücü) 226 atıf, Hisham Farag (969 bağlantı gücü), Christine Mallin (969 bağlantı gücü), Kean Ow-Yang (969 bağlantı gücü) 214 atıf ve M. Kabir Hassan (10379 bağlantı gücü) 209 atıf ile olmuştur. Ancak toplam bağlantı gücü açısından ise M. Kabir Hassan (10379 bağlantı gücü), Rihab Grassa (6046 bağlantı gücü), Marva Tahari (5461 bağlantı gücü) ve Yosra Mnif (5034 bağlantı gücü) en fazla bağlantı gücüne sahip yazarlar olmuştur.

Şekil 7: Yazarlara ait Bibliyografik Eşleşme Bağları

2.2.8. Yazarların Ortak Atıf Analizi

Ortak atıf (co-citation) farklı kaynakların bir yayında aldığı atfı ifade etmektedir. Minimum 10 atıf sayısı seçilerek 288 birim üzerinde gerçekleştirilen analizde toplam 6 küme, 16768 bağlantı ve 58992 toplam bağlantı gücü elde edilmiştir. En sık alıntı yapılan yazarlar Haniffa, R. (124), AAOIFI (157), Grassa, R. (104) ve Hassan, MK (103) olmuştur.

Şekil 8: Ortak Atıfa Sahip Yazarlar Arası Bağlar

Sonuç

Bu çalışma, İslami finansal kuruluşlar literatürüne bibliyometrik analiz perspektifinden yaklaşarak literatürde yer alan araştırmaların kapsamını ve eğilimlerini analiz etmeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda 2002-2024 yılları arasına ait çalışmalar dikkate alınarak analizler gerçekleştirilmiştir. İslami finansal kuruluşlara yönelik gerçekleştirilmiş olan araştırmalar üzerinden ortaya konulan kavramsallaştırmalar ile ilgili 2002-2024 yılları arasında literatürde 478 makale, 25 kitap bölümü, 2 editoryal yazı, 44 bildiri, 26 erken görünümde araştırma, 23 derleme türü çalışmaya ulaşılmıştır.

Web of Science veri tabanından elde edilen veriler, "İslami finansal kuruluşlar" anahtar kelimesinin özellikle 273'ü işletme finansmanı (%50,1), 95'i ekonomi (%17,6), 84'ü işletme (%15,4), 83'ü yönetim (%15,2) ve 49'u din (%9,0) gibi alanlarda yoğun bir şekilde ele alındığını göstermiştir. En fazla yayının yapıldığı dergiler arasında Journal of Islamic Accounting and Business Research (82 yayın) ve International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management (50 yayın) öne çıkmıştır. Diğer taraftan, analizlerde Malezya (220 yayın) en üretken ülke olarak öne çıkarken, İngiltere (61 yayın) ve Endonezya (58 yayın) onu takip eden ülkeler olmuştur. Atıf analizi sonucunda ise Malezya 1899 atıfla ilk sırada yer alırken, İngiltere (1472 atıf) ve ABD (522 atıf) 'de diğer en fazla atıf alan ülkelerin olduğu belirlenmiştir. Kurumlar arasında Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi 54 yayın ve 549 atıfla alanda öncü bir rol üstlenmiştir.

VOSviewer analiz programı ile gerçekleştirilen analizler ile, literatürde en etkili yazarlar, atıf bağlantıları ve anahtar kelime trendleri ortaya konulmuş; "Islamic finance" ve "Islamic banking" gibi ifadelerin araştırmalarda merkezi bir yere sahip olduğunu göstermiştir. Bibliyografik eşleşme analizleri ve ortak atıf ağları, literatürün hem teorik hem de pratik açıdan güçlü bir temel üzerine inşa edildiğini, ancak daha fazla disiplinler arası çalışmaya ihtiyaç olduğunu göstermiştir.

İslami finans kavramının günümüzde araştırmacıların merak konusu haline gelmiş ancak İslami finansal kuruluşlar kavramının benzer bir bibliyometrik incelemeye sınırlı sayıda çalışmada dahil olduğu görülmüştür. Bu açıdan İslami finansal kuruluşlar kavramının öneminin artmasıyla gelecekte yapılacak olan çalışmalar için mevcut araştırmacının kapsamlı bir bilgi vererek araştırmacılara rehberlik edeceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın yalnızca WOS Core Collection'da bulunan çalışmalarını dikkate alması, Scopus, TÜBİTAK Ulakbim gibi diğer ulusal ve uluslararası veri tabanlarının araştırmaya dahil edilmemesi çalışmanın sınırlılığı olarak görülmektedir. İlerleyen zamanlarda yapılacak olan çalışmalarda bu sınırlılığın ortadan kaldırılarak ve karşılaştırılmalı analizler yapılarak çalışmaların çeşitlendirilmesi önerilmektedir.

Sonuç olarak, bu araştırma, İslami finansal kuruluşlar alanında daha derinlemesine çalışmalar yapılmasını sağlayacak bilgileri ortaya koymaktadır. Araştırma bulguları, İslami finansal sistemin yalnızca Müslüman toplumlar için değil, küresel finansal sistem için de artan bir ilgi odağı haline geldiğini göstermektedir.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	<i>Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.</i>
Benzerlik Taraması	Yapıldı – İthenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	<i>It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.</i>
Plagiarism Checks	Yes - İthenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Kaynakça | References

- Abouchatır, H., & Essardı, M. O. (2023). Islamic Microfinance Literature: A Bibliometric Analysis. *Recherches et Applications en Finance Islamique (RAFI)*, 7 (2), 150-169.
- Ahmid, A. & Ondes, T. (2019). Bibliometric Analysis of PhD Dissertations Written in Islamic Banking and Finance in The United Kingdom. *Journal of Islamic Economics and Finance*, 5(1), 63-91.
- Akbaş, F., Tura, Ü. & Kaya, F. (2021). Web of Science Core Collection Veri Tabanında İslami Bankacılık ile İlgili Yapılan Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12 (23), 56 - 78.
- Akten Çürük, S. & Kaynar, Z. (2021). Bibliometric Analysis of Islamic Finance Literature. *International Journal of Business & Economic Studies*, 3 (1), 27-42.
- Ali, A., Ramakrishnan, S., Faisal, F., & Ullah, Z. (2023). Bibliometric Analysis of Global Research Trends on Microfinance Institutions and Microfinance: Suggesting New Research Agendas. *International Journal of Finance & Economics*, 28 (4), 3552-3573.
- Ali, Q., Parveen, S., Aspiranti, T., Nurhayati, N. & Rusgianto, S. (2023). Barriers to The Adoption of Islamic Banking: A Bibliometric Analysis. *International Journal of Ethics and Systems*, 40(3), 628-650.
- Biancone, P.P., Saiti, B., Petricean, D. & Chmet, F. (2020). The Bibliometric Analysis of Islamic Banking And Finance. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 11 (9), 2069-2086.
- Bollani, L., & Chmet, F. (2020). Bibliometric Analysis of Islamic Finance. *European Journal of Islamic Finance*.
- Buğan, M. F. (2021). İslam Ekonomisi ve Finansı Alanyazının Bibliyometrik Analizi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 658-677.
- Çakmak, A. & Efe, Ü. (2024). Yüksek Öğretimde İslami Finansın Son 35 yılı: 1989-2023 Arası Dönemde Türkiye’de İslami Finans Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Journal of Islamic Economics*, 4 (1), 55-74.
- Dilek, S. (2020). İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisinde 2015-2019 Arasında Yayımlanan İktisat Makalelerinin Bibliyometrik Analizi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 2529-2547.
- Dilek, S., Kesgingöz, H., & Güney, O. (2020). Türkiye’de Rekabet Gücü ve Rekabet Avantajı Konularındaki Lisansüstü Tezlerinin Bibliyometrik Profili (2000-2018). *Econder Uluslararası Akademik Dergi*, 4(1), 6-25.
- Dirik, D., Eryılmaz, İ., & Erhan, T. (2023). Post-Truth Kavramı Üzerine Yapılan Çalışmaların Vosviewer ile Bibliyometrik Analizi. *Sosyal Mucit Academic Review*, 4 (2), 164-188.
- Handoko, L.H. (2020). Bibliometric Analysis and Visualization of Islamic Economics and Finance Articles Indexed in Scopus By Indonesian Authors. *Science Editing*, 7 (2), 169-176.

Hartanto, A., Nachrowi, N. D., Samputra, P. L., & Huda, N. (2024). A Bibliometric Analysis of Islamic Banking Sustainability: A Study Based on Scopus Scientific Database. *Journal of Islamic Marketing*, 15 (9), 2245-2285.

Hassan, M. K., Alshater, M. M., Hasan, R., & Bhuiyan, A. B. (2021). Islamic Microfinance: A Bibliometric Review. *Global Finance Journal*, 49, 1-14.

Hassan, M.K., Alshater, M.M., Rashid, M. & Hidayat, S.E. (2022). Ten Years of The Journal of Islamic Marketing: A Bibliometric Analysis. *Journal of Islamic Marketing*, 13(10), 2047-2068.

Hassanein, A. & Mostafa, M.M.(2023). Bibliometric Network Analysis of Thirty Years of Islamic Banking and Finance Scholarly Research. *Quality and Quantity*, 57 (3), 1961-1989.

Ikra, S.S., Rahman, M.A., Wanke, P. & Azad, M.A.K. (2021). Islamic Banking Efficiency Literature (2000–2020): A Bibliometric Analysis and Research Front Mapping. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management*, 14(5), 1043-1060.

Iqbal, Z. (1997). Islamic Financial Systems. *Finance and Development*, 34, 42-45.

Karaoğlan, S. (2020). İslami Finans Literatürünün Retrospektifi: Geçmiş ve Gelecek Öngörülerini Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 1088-1106.

Kazak, H. (2024). Is Islamic Financial Management Getting Enough Attention? A Bibliometric Analysis. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 15 (7), 1156-1177.

Lada, S., Chekima, B., Ansar, R., Abdul Jalil, M.I., Fook, L.M., Geetha, C., Bouteraa, M. & Abdul Karim, M.R. (2023). Islamic Economy and Sustainability: A Bibliometric Analysis Using R. *Sustainability*, 15, 1-21.

Mi'raj, D.A. & Ulev, S. (2024). A Bibliometric Review of Islamic Economics and Finance Bibliometric Papers: An Overview of The Future of Islamic Economics and Finance. *Qualitative Research in Financial Markets*, 16 (5), 993-1035.

Öner, M. H. (2023). İslam Ekonomisi ve İslami Finansın Gelişimi: 2014-2022 Dönemine Ait Bibliyometrik Bir Analiz. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19 (1), 82-98.

Purnomo, J. H. (2024). Trends in Islamic Microfinance Research: A Bibliometric Analysis Using VOSviewer. *Islamic Micro Finance Journal*, 2 (1), 202-216.

Qadri, H. M. U. D., Furqan, M., Jafar, A., Ali, H., Tahir, M. & Wasim, M.H. (2023). Current Discussions in Islamic Microfinance Research and Future Agendas: A Bibliometric Study Based on Scopus Database. *Journal of Islamic Economics and Finance*, 9 (2), 125-160.

Raza, H., Riaz, N., Rasool, F., & Riaz, A. (2024). Islamic Banking and Finance: A Systematic Literature Review And Bibliometric Analysis. *Journal of Accounting and Finance in Emerging Economies*, 10 (2), 73-86.

Rehman, S., & Othman, R. (1994). Islamic Economics Literature: A Bibliometric Analysis. *Intellectual Discourse*, 2 (2), 131-144.

Rusyadiana, A. S., Sanrego, Y. D., & Rahayu, S. S. (2021). Modeling Islamic Economics and Finance Research: A Bibliometric Analysis. *International Journal of Islamic Economics and Finance (IJIEF)*, 4 (1), 149-176.

Sarı, S. S. & Saka Ilgın, K. (2024). İslami Finans Alanyazınındaki Araştırmaların Bibliyometrik Analizi. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi*, 10 (2), 338-364.

Sari, M. (2022). Development of Islamic Microfinance: A Bibliometric Approach. *Tamkin Journal*, 1(1).

Shinkafi, A. A., & Ali, N. A. (2017). Contemporary Islamic Economic Studies on Maqasid Shari'ah: A Systematic Literature Review. *Humanomics*, 33 (3), 315-334.

Sholihin, M., Ali, R., & Wanto, D. (2021). Shariah Compliance in Islamic Economics: A Bibliometric Analysis. *Malaysian Journal of Economic Studies*, 58(2), 315-337.

Srisusilawati, P., Rusydiana, A. S., Sanrego, Y. D., & Tubastuvi, N. (2021). Biblioshiny R Application on Islamic Microfinance Research. *Library Philosophy and Practice*, 2021(5096), 1-24.

Tijjani, B., Ashiq, M., Siddique, N., Khan, M.A. & Rasul, A. (2020). A Bibliometric Analysis of Quality Research Papers in Islamic Finance: Evidence from Web Of Science. *ISRA International Journal of Islamic Finance*, 13, 84-101.

Tumewang, Y.K., Yunita, D.N. & Hassan, M.K. (2024). A Bibliometric Analysis of ESG in Islamic Banks: Mapping Current Trends And Projecting Future Research Direction. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 1985-2517.

Ulfi, I., Mubarrok, U. S., Sawarjuwono, T. & Fianto, B. A. (2023). A Review on Islamic Microfinance Literature. *Jurnal Manajemen Dan Kewirausahaan*, 8 (2), 88–101.

Ülev, S. (2022). İslami Mikrofinans: Bir Literatür İncelemesi. *Adam Academy Journal of Social Sciences*, 12(1), 169-210.

Yurtseven, M. (2019). İslam Ekonomisi Alanında Yapılan Tezlerin Bibliyometrik Açından İncelenmesi: Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (43), 111–138.